Referat fra møte med befaring på Kirkelund den 7.7.2020

Tilstede:

Historielagets styre: Gunhild G, Kjell, Arne Idar, Magne og Gunhild U.
Våler kommune: Cathrine Hagen (kultursjef), Asgeir Rustad (konst. kommunedirektør), Morten Andrå (vaktmester)
Innlandet Fylkeskommune: Tore Røbergshagen (rådgiver kulturarv), Tina Amundsen (kommunekontakt kulturarv)
Jobbet for Kirkelund i mer enn 30 år: Vegard Lie

Befaring

Vegard fortalte litt om husene på tunet mens vi var ute og inne. Noen steder haster det med vedlikehold. Låven brukes som lager og garasje av kirken etter avtale med kommune og Fylkeskommune. Det har også vært kunstutstilling her to år på rad. Utedoen er foreløpig lagret i låven. Noen mener den er uten verdi, men Vegard understreker at den er fredet som et av husene på tunet og at den har verdi med sin egen nyere historie. Muren under fjøset er delvis rast sammen, og det haster å ta vare på den. Våler Bygg har nettopp fylt igjen kjelleren under kjøkkengulvet og lagt nytt gulv. Arbeidet holder ikke mål antikvarisk, men alle er enige om at dette er mulig å føre tilbake i framtida, og at tida er inne for å se framover. Taket i stua er ødelagt på et sted etter en vannlekkasje. Det er store antikvariske verdier i huset i form av innbo og løsøre som etter avtale med arvingene skal forbli i huset. Disse er ikke omfattet av fredningsvedtaket.

Hage og tun har ingen annen skjøtsel enn at graset klippes. Det er foretatt en registrering av landskapsarkitekt Ingeborg Mathisen. «Blomsterpikene» har plantet noen tradisjonelle stauder rundt huset. I framtida bør det settes opp skigard og stakitt med port mot veien. Det bør også plantes to bjørker.

Framtidig eierstruktur

Dette må utredes politisk og sluttbehandles i kommunestyret. Av hensyn til ønsket om å starte utbedringsarbeidet og søknadsfrister, er målet å få til et eierskifte før nyttår.

Historielaget er interessert i å ta ansvar, men har ingen penger å bruke på Kirkelund. Det blir viktig å finne en eierstruktur som gagner framtidig istandsetting og bruk. Er det best med en stiftelse der kommunen har en rolle? Skal historielaget stå som eier og ha en egen gruppe som jobber med Kirkelund? I så fall må kommunen forplikte seg til å betale faste utgifter som strøm, forsikring og kommunale avgift. Hvilke muligheter finnes? Tore R. skal undersøke dette nærmere og ta kontakt med Cathrine og Asgeir.

Framtidig bruk

Tore R. ser et stort potensial i Kirkelund. Han sier det er «et viktig anlegg». Fra vernemyndighetens side applauderes bruk. Det legges etter hvert mer vekt på den immaterielle verdien av det som er fredet. Nye generasjoner kan gjennom slike anlegg få kunnskap om gjenstander og arbeidsmåter som for få generasjoner siden var en del av dagliglivet. Utedoen er et eksempel på en gjenstand med stort læringspotensial. Arne Idar har laget et utkast til en slektshistorie for de som bodde på Kirkelund i nyere tid. Her er det grunnlag for mye lokal historieformidling. Beliggenheten er svært sentral i forhold til skole, trafikken gjennom Våler og besøkende.

Istandsetting

Alt arbeid på husene forutsetter kommunikasjon med vernemyndighet. Tore mener at en må komme fram til enighet om en plan for arbeidet. På dette grunnlaget vil det kunne utføres manuelt arbeid på et selvstendig grunnlag. Ordinært vedlikehold må kunne gjøres etter nærmere avtale.

Det kan diskuteres om kjøkkenet skal settes noe tilbake i tid slik at panelet kommer fram. Dette vil gi rommet en annen atmosfære som trolig vil oppleves som mye hyggeligere. Nå er veggene dekket av finerplater.

Tilstandsrapport

Tore Lahn lovet Våler kommune at Fylkeskommunen skulle bekoste en tilstandsrapport. Tore R. vil følge opp dette. Dette må være et dokument som håndverkeren kan bruke som veiledning. Vegard Lie laget en tilstandsrapport i 2002 som ikke ble brukt. Vegard tar kontakt med Vegard Røhme som arbeider med dette. Han kan lage en oppdatert tilstandsrapport i løpet av høsten. Det er en betingelse for dekning fra Fylkeskommunen at den som søker er privat. Dette dokumentet er viktig å ha når framtidig eierskap skal utredes.

Økonomi

Det finnes noe penger på Statsbudsjettets kap. 1429 post 71, tilskudd til fredede kulturminner i privat eie. Ellers er det mulig å søke om penger til prosjekter hos ulike stiftelser. En kommune kan ikke søke om penger på noen av disse stedene. Søknadsfrist hos Fylkeskommunen er 1. nov.

Styremøte

Etter befaring og diskusjon på Kirkelund vedtok styret at vi kan stå som formell søker for å få til en tilstandsrapport. Det er en forutsetning for å komme i gang at søker er privat. Betingelsen er at historielaget ikke har utgifter på dette. Vi er også enige om at vår interesse for Kirkelund skal tas opp som sak på årsmøtet i september. Der skal medlemmene informeres og inviteres til å si sin mening. Inntil da forsøker vi å unngå offentlig oppmerksomhet.

Ref. Gunhild U.